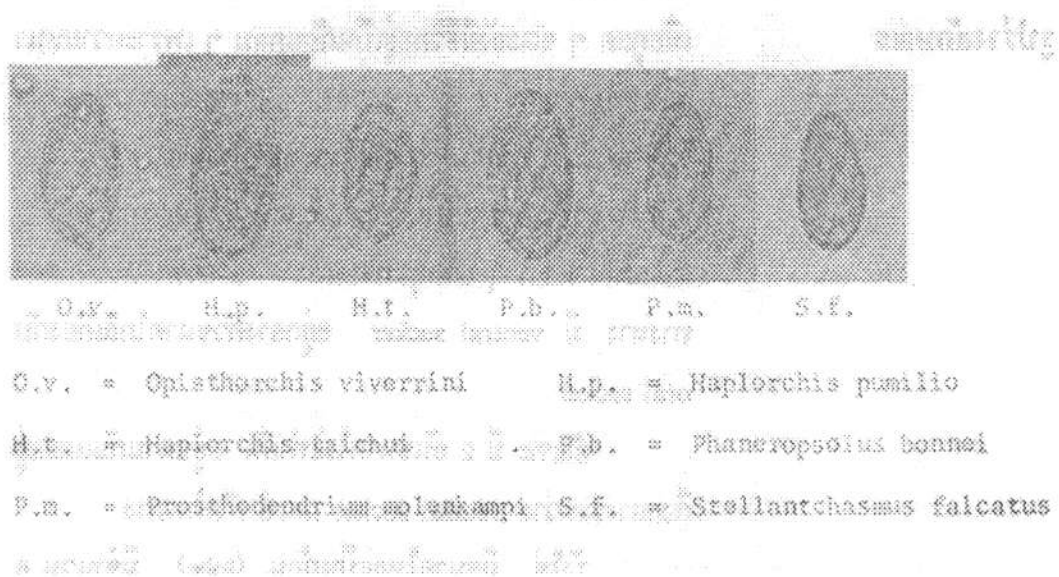

รูปที่ 5 เปรียบเทียบลักษณะของไข่พยาธิใบไม้ตับและไข่พยาธิใบไม้ลำไส้ขนาดเล็ก

สัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางการแพทย์

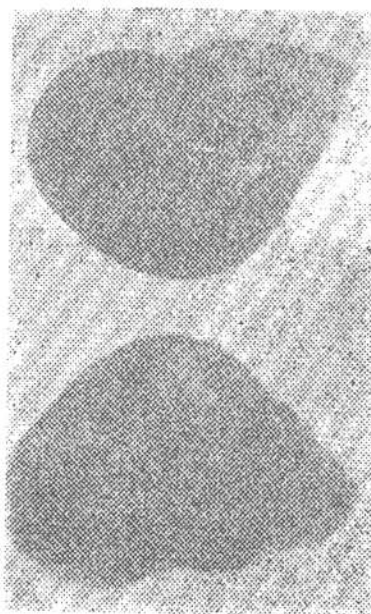
หอย (snail) หอยน้ำจืดที่เป็นพาหะกึ่งกลางของโรคพยาธิและพบอยู่บ่อย ๆ ในภาคนี้ คือ

1. หอยทากยักษ์ (*Achatina fulica*) เป็นหอยบกไม่มีฝา ตัวขนาดใหญ่ 3-4 x 6-8 ซม. รูปไข่ ปลายแหลมเปลือกไม่เรียบ มีลายตามทางยาวของเปลือก และมีสีเป็นริ้ว ๆ ชอบอยู่บนดินชื้น ๆ ได้คืบ ไม้ที่มีใบหล่นปกคลุม พบได้ทั่วไปทุกภาคของประเทศเป็นพาหะกึ่งกลางของโรค เชื้อหุ้มสมองอักเสบ (*Angiostrongylus cantonensis*)

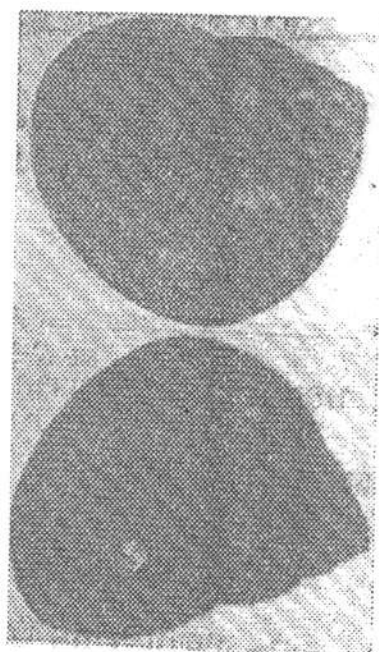
รูปที่ 6 หอยทากยักษ์

2. หอยไข่ (*Bithynia* spp.) เป็นหอยน้ำจืดขนาดค่อนข้างเล็ก 0.3-0.9 x 0.7-1.5 ซม. รูปไข่หรือรูปกรวยเตี้ยเปลือกสีน้ำตาลมีฝาปิด พบตามน้ำขังตามทุ่งนา หนอง บึง และบ่อที่มีพืชน้ำ ชอบเกาะตามกิ่ง และใบไม้ มีอยู่ 3 ชนิด คือ *B. siamensis* พบมากในภาคกลาง *B. goniomphalos* พบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ *B. funiculata* พบมากในภาคเหนือ เป็นพาหะกึ่งกลางของโรคพยาธิใบไม้ตับ (*Opisthorchis viverrini*)

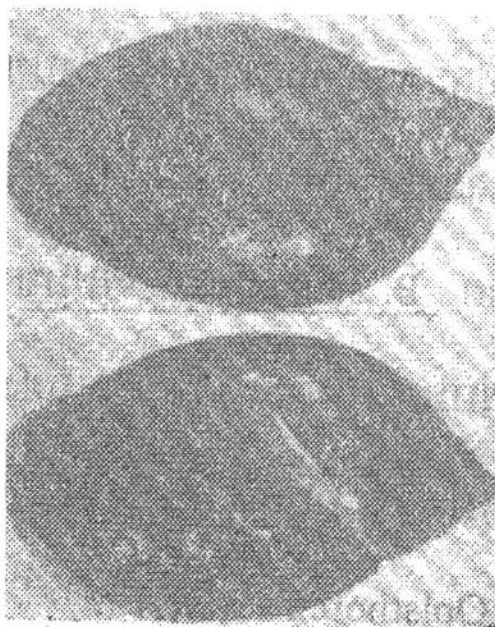
รูปที่ 7 หอยไข่

3. หอยขม (*Filopaludina* spp.) เป็นหอยน้ำจืดมีฝาปิด มี 2 ชนิด ชนิดที่ 1 ไม่มีลาย ตัวขนาดกลางถึงใหญ่ 2.2-3.5 x 3.0-4.5 ซม. รูปร่างคล้ายปิรามิด สีเขียวมะกอก น้ำตาลหรือน้ำตาลดำ ตัวอ่อนมีลายแต่จะเห็นสีที่เปลือกส่วนล่างชัดเจน ชนิดที่ 2 มีลายขนาดกลาง 1.4-2.7x2.0-3.4 ซม. รูปร่างแบบกรวยรูปไข่ สีเขียว มีลายคาดขวางสีน้ำตาล วงเปลือกล่างมนเป็นรูปไข่ไม่มีสัน ทั้งสองชนิดพบได้ทั่วไปทั้ง 3 ภาคของประเทศ ตามบ่อ ลำธาร คลอง หนอง บึง ที่มีต้นไม้น้ำชอบเกาะตามขอนไม้หรือที่กิ่งไม้ในน้ำเป็นพาหะกึ่งกลางของโรคพยาธิลำไส้ไอโคโนสโตม (*Echinostoma* spp.)

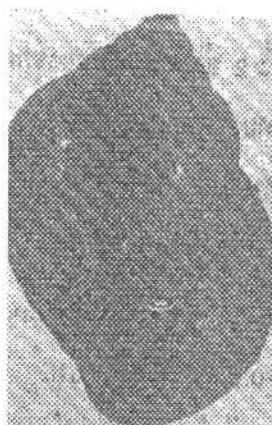
รูปที่ 8 หอยขม

4. หอยคัน (*Indoplanorbis exustus*) เป็นหอยน้ำจืดขนาดเล็ก - กลาง 0.9-1.3x1.9-2.5 ซม. ไม่มีฝา สีน้ำตาลคล้ำเปลือกวนขดเป็นรูปวงกลม ด้านข้างหนาตรงกลางเว้าเป็นแอ่ง ปากบานกว้าง พบทั่วไปทุกภาค ตามหนอง บึง คู คลอง ลำธาร ลอยตัวอยู่บนน้ำ หรือเกาะพืชผัก เป็นพาหะกึ่งกลางของโรคพยาธิใบไม้เลือดของสัตว์ (*Schistosoma spindale*) และพยาธิใบไม้ลำไส้โคโนสโตม (*Echinostoma* spp.)

รูปที่ 10 หอยคัน *Lymnaea rubiginosa*

6. หอยโข่ง (*Pila* spp.) เป็นหอยน้ำจืดขนาดใหญ่ 2-10x2.5-10.5 ซม. เปลือกเป็นรูปไข่รี หรือรูปครึ่งทรงกลม ฝาปิดหนาเปลือกแข็ง ปากกว้าง ตีเชืวมะกอก หรือน้ำตาลปนเหลือง บางชนิดมีลายสีเขียว หรือสีน้ำตาล คาคขวางเปลือก พบได้ทั่วไป ตามแหล่งที่มีน้ำขังและมีพืชน้ำ ตามห้วยหนอง คลอง บึง หรืออาจฝังตัวในดินหน้าแล้ง เป็นพาหะกึ่งกลางของโรคพยาธิเชื้อมุ่มนองอักเสบ และพยาธิใบไม้ลำไส้ไอโคโนสโตม

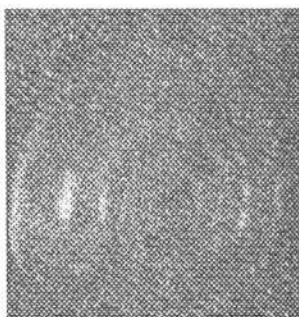

รูปที่ 11 หอยโข่ง

7. *Segmentina hemisphaerula* หอยน้ำจืดขนาดเล็ก 0.21-0.23x0.80 ซม. ไม่มีฝา เปลือกขดเป็นวงกลม ด้านข้างแบน ด้านหลังนูน เปลือกใสเป็นมันเงา เมื่อหงายท้องด้านแบนขึ้นดูจะเห็นนูนมองไปเป็นรู พบได้ทั่วไป ชอบอยู่กับรากหรือต้นของพืชน้ำ จำพวกผักบุ้ง ผักตบชวา เป็นพาหะกึ่งกลางของโรคพยาธิใบไม้ลำไส้ฟาสซิโอลอสิส บัสไก (*Fasciolopsis buski*)

รูปที่ 12 *Segmentina hemisphaerula*

8. *Segmentina trochoideus* หอยน้ำจืดขนาดเล็ก 0.13-0.17 x 0.25-0.33 ซม. ไม่มีฝา ลักษณะคล้ายกันกับหอยในข้อ 7 หายดูจะไม่เห็นรอยบุ๋ม หรือรูเล็ก ๆ พบได้ทั่วไป ตามแหล่งน้ำที่มีพืชน้ำ เช่นเดียวกับข้อ 7 เป็นพาหะกึ่งกลาง ของโรคพยาธิใบไม้ลำไส้ฟาสซิโอลอสิส บัสไก

รูปที่ 13 *Segmentina trochoideus*

9. *Gyraulus convexiusculus* เป็นหอยน้ำจืดขนาดเล็ก 0.65-0.83x0.18-0.28 ซม. เปลือกขดเป็นวงกลมแบนทั้ง 2 ด้าน จำนวนวงเปลือก 4 1/2 วง สีเปลือก สีน้ำตาลปนเหลืองอ่อน หรือสีค่อนข้างดำ ถ้าตัวมีจุดดำ ที่หนดทั้ง 2 ข้างจะมีแถวของจุดดำเรียงอยู่ พบทั่วทุกภาคในประเทศไทย ตามแหล่งน้ำทั่ว ๆ ไป คู คลองที่มีต้นไม้น้ำหรือตามเศษไม้ ใบไม้ที่อยู่ในน้ำ เป็นพาหะกึ่งกลางของพยาธิใบไม้ลำไส้โคโนสโตม

รูปที่ 14 *Gyraulus convexiusculus*

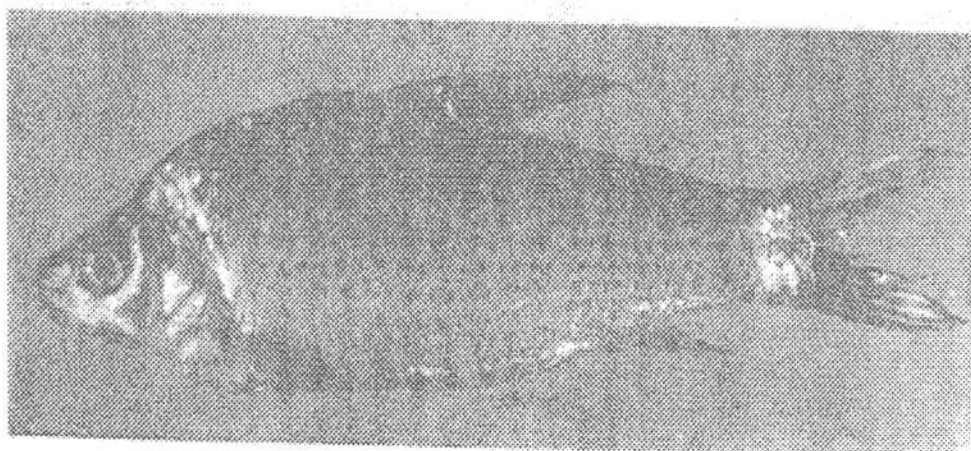
10. *Tricula aperta* เป็นหอยน้ำจืดขนาดเล็ก 0.13-0.3 x 0.2-0.4 ซม. มีฝา รูปไข่ฐานใหญ่ปลายยอดสั้นอาจมีเส้นลายบาง ๆ ต้องดูด้วยแว่นขยายหรือกล้อง Dissecting ปากกว้างเกือบครึ่งของตัว ฝาปิดบาง สีเหลือง น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลอ่อน ผิวเป็นมันเงา พบที่แม่น้ำโขง และแม่น้ำมูล จังหวัดอุบลราชธานี เกาะอยู่กับหินใต้น้ำ เป็นพาหะกึ่งกลางของพยาธิใบไม้เลือด (*Schistosoma mekongi*) ในลาว

รูปที่ 15 *Tricula aperta*

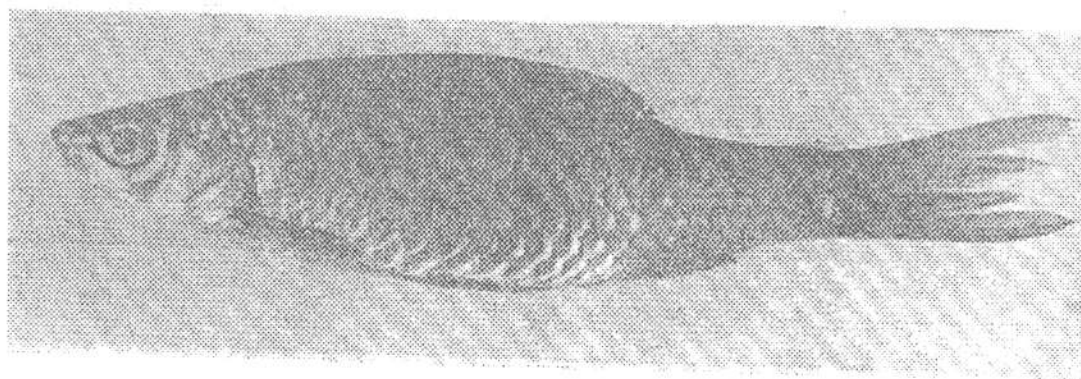
ปลา (fish) ปลาน้ำจืดที่เป็นพาหะนำโรคพยาธิ มีมากมายหลายชนิด รวมทั้งปลาที่มีเกล็ดและปลาไม่มีเกล็ด ที่สำคัญและพบมากในภาคนี้คือ

1. ปลาที่เป็นพาหะนำโรคพยาธิใบไม้ตับ และพยาธิใบไม้ลำไส้ขนาดเล็ก ได้แก่

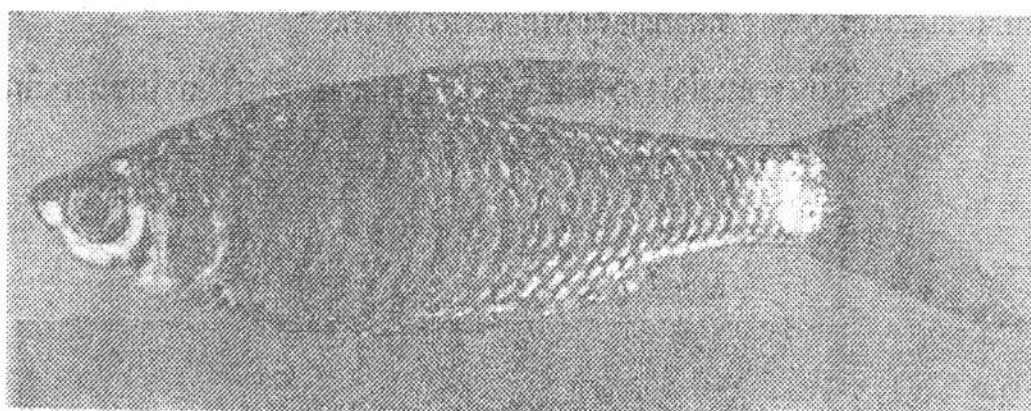
1.1 ปลาชาวนา, แม่ตะแก้ง, ทนนามทล้ง

Cyclocheilichthys apogon

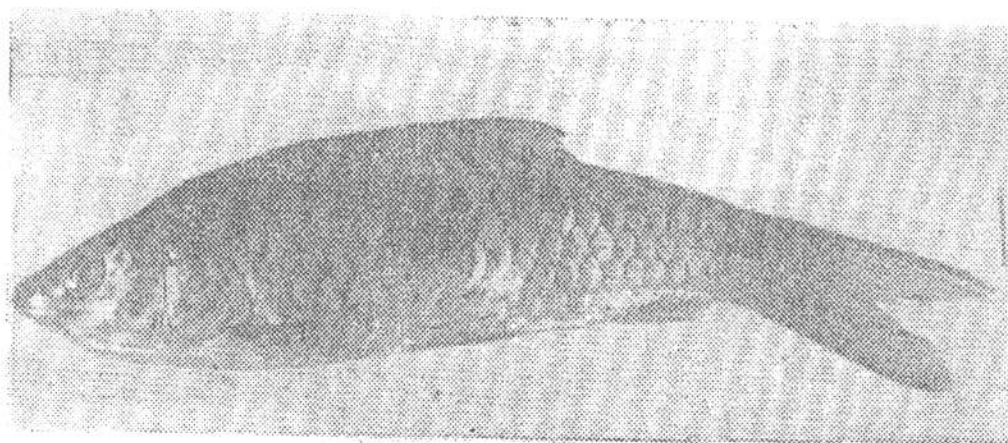
1.2 ปลาทาวน, ปลาทะเพียน

Puntius ophoroides

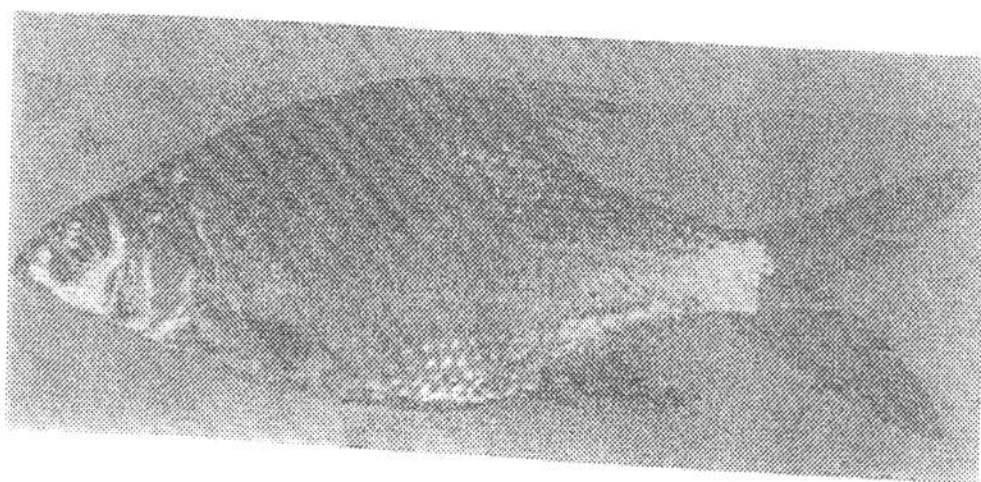

1.3 ปลาทะเพียนทราย

Puntius leiocanthus

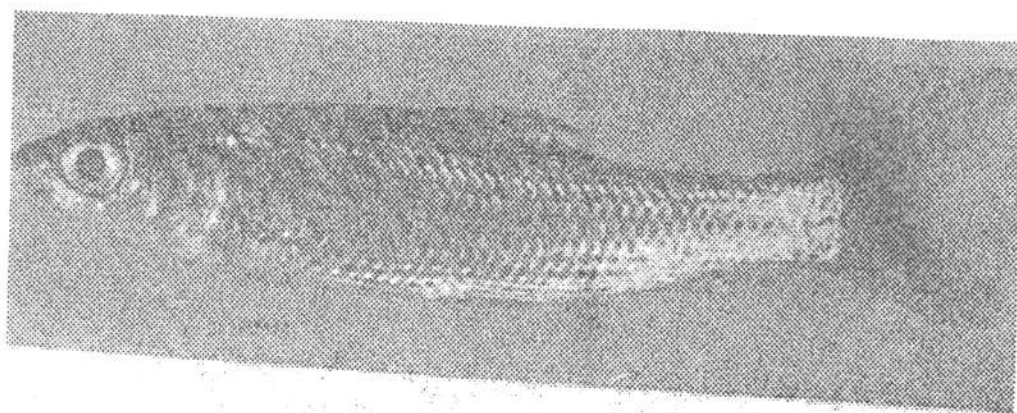

1.4 ปลาสุท

Hampala dispar

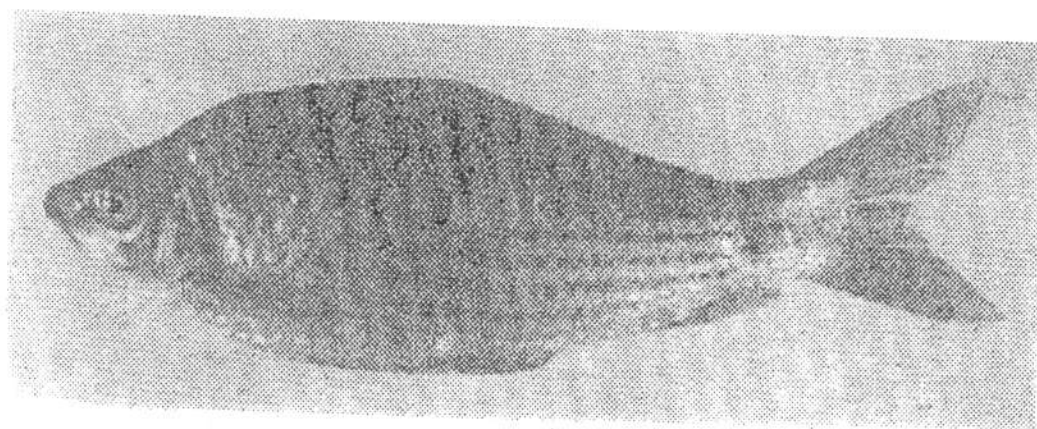
1.5 ปลากระมัง

Puntius proctozysron

1.6 ปลาสวาย, นวลจันทร์

Cirrhinus jullieni

1.7 ปลาสวายนกเขา

Osteocheilus scapularis

บทบาท หน้าที่ ของแกนนำสุขภาพในการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ

แกนนำสุขภาพในการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับในแต่ละหมู่บ้าน นับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยแนะแนวทางให้ชาวบ้านหลีกเลี่ยงพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารปลาที่ไม่ให้เสี่ยงต่อการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ บทบาทของแกนนำสุขภาพในการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ ควรดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อให้ประชาชนทั่วไป
 - 1.1 ตระหนักในปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับ
 - 1.2 มีความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับอย่างถูกต้องและเพียงพอ
2. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความสนใจ และเกิดแรงจูงใจที่จะรับการตรวจ
อุจจาระ
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
3. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมาตรวจอุจจาระให้ครอบคลุมอย่างชัดเจน ร้อยละ 50
ขึ้นไป
4. เพื่อให้ประชาชนตื่นตัว และตระหนักในอันตรายของการบริโภคปลาดิบ
5. เพื่อให้ประชาชนเลิกบริโภคปลาดิบ
6. เพื่อให้ประชาชนตระหนักในปัญหาของการถ่ายอุจจาระนอกส้วม
7. เพื่อให้ประชาชนถ่ายอุจจาระในส้วมอย่างน้อย ร้อยละ 80 ขึ้นไป

การดำเนินงานของแกนนำสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ

หลังจากแกนนำสุขภาพผ่านอบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว ต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ ตามลำดับ ดังนี้

1. จัดตั้งชมรมแกนนำสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ ตำบลหมันขึ้นโดยสมาชิกชมรม ประกอบด้วย แกนนำสุขภาพที่ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการแล้วทั้ง 48 คน กระจายอยู่ในหมู่บ้านของตำบลหมัน บคลากรของชมรมประกอบด้วย

- ประธานชมรม	จำนวน	1 คน
- รองประธานชมรม	จำนวน	2 คน
- เลขานุการชมรม	จำนวน	1 คน
- เภรัญญิก	จำนวน	1 คน
- สมาชิกทุกกลุ่มเป็นกรรมการ	จำนวน	43 คน

2. จัดกิจกรรมสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ชาวบ้านมีความรู้ ทักษะ และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมบริโภคอาหารที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ กิจกรรมการให้สุขศึกษาจะดำเนินการโดยเน้นหนักในรูปของกิจกรรมการให้สุขศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การดำเนินงานสุขศึกษาในแนวทาง
2. การดำเนินงานสุขศึกษาในแนวลึก

การดำเนินงานสุขศึกษาในแนวทาง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับ รวมทั้งการสร้างตระหนัก และความสนใจให้กับประชาชนทั่วไป เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้เรื่องที่สนใจจากแหล่งความรู้หรือสื่อความรู้ที่จะได้รับในโอกาสต่อไป สื่อที่แนะนำสุขภาพใช้ในการให้สุขศึกษาแนวทางคือ 1) หอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน 2) ป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ติดตามทางเข้าออกหมู่บ้าน 3) ป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดเล็กที่ติดตามแต่ละแก่งบ้านที่แนะนำสุขภาพรับผิดชอบ

การดำเนินงานสุขศึกษาในแนวลึก เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นเตือนให้มีการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทัศนคติและการกระทำหรือการปฏิบัติตามแนวทางการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ การดำเนินงานสุขศึกษาแนวลึกจะเน้นการใช้เทคโนโลยีสุขศึกษาที่ใช้ตัวบุคคลเป็นสื่อ โดยมีสื่อสุขศึกษาอื่น ๆ ประกอบตามความจำเป็น เพื่อให้กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น สื่อและวิธีการที่แนะนำสุขภาพในการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ จะใช้สื่อบุคคลโดยการบอกเล่า แนะนำหรือให้คำปรึกษา โดยเนื้อหาในการให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำต่าง ๆ นั้น ได้มาจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ คู่มือแนะนำสุขภาพ และการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือระหว่างกลุ่มแนะนำสุขภาพและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัย

3. เฝ้าระวังพฤติกรรมบริโภคอาหาร โดยเฉพาะอาหารที่ทำจากปลา แก่นำสุขภาพจะคอยสอดส่อง แนะนำ ดักเตือนชาวบ้านในละแวกบ้านที่รับผิดชอบ ตระหนักต่ออันตรายของการบริโภคปลาดิบ นอกจากนั้นยังแนะนำให้ชาวบ้านนำอุจจาระไปตรวจหาไข่พยาธิใบไม้ตับที่สถานีอนามัยตำบลหมูม้น ทุกวันอังคารในเวลาทำการ

4. เฝ้าระวังพฤติกรรมการขับถ่าย แนะนำ ดักเตือนให้ชาวบ้านตระหนักต่อผลเสียของการถ่ายนอกส้วม

5. จัดตั้งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน แกนนำสุขภาพในแต่ละหมู่บ้านจัดตั้งคณะกรรมการในการประชาสัมพันธ์เรื่องเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ โดยแกนนำสุขภาพ ทุกคนเป็นกรรมการ คอยประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยตำบลหมื่นในการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการตรวจและบำบัดหนอนพยาธิและพยาธิใบไม้ตับ

บรรณานุกรม

- กองมาตรฐานชั้นสูตรสาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (2533). คู่มือการตรวจทางจุลทรรศน์ศาสตร์คลินิก. โรงพิมพ์การศาสนา 314/316 ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง ป้อมปราบ กรุงเทพฯ.
- คณาจารย์ภาควิชาปรสิตวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2523). ปรสิตสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 3 บันทึกการพิมพ์ หลังวิทยาลัยครูเพชรบุรี กรุงเทพฯ.
- เจตน์ ไม้พุ่ม (2505). คู่มือเทคนิคการแพทย์. พิมพ์ครั้งที่สอง สำนักงานโชคชัยเทเวศร์ 59 สีแยกเฉลิมกรุงด้านถนนตีทอง กรุงเทพฯ.
- วิฑูรย์ ไวยนันท์และสุชาติ อุปถัมภ์ (2529). ปรสิตวิทยา การตรวจวินิจฉัยและศึกษาวิจัย ศักดิ์ โสภารการพิมพ์ 176 ตรอกราชศักดิ์ ถนนบำรุงเมือง กรุงเทพฯ.
- ศรีวัฒนา ชิตช่วง (2525). ปรสิตวิทยา พิมพ์ครั้งที่สอง ศักดิ์โสภารการพิมพ์ 176 ตรอกราชศักดิ์ ถนนบำรุงเมือง กรุงเทพฯ.
- อ๋องน เกียรติวุฒิ และบุญเยี่ยม เกียรติวุฒิ(2523) การตรวจวินิจฉัยโรคปรสิต บันทึกการพิมพ์ หลังวิทยาลัยครูเพชรบุรี กรุงเทพฯ

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ในการวิจัย

เลขที่แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ในการทำวิจัยเรื่อง รูปแบบใหม่ในการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....
ตำบล.....กิ่งอำเภอ.....จังหวัดร้อยเอ็ด
วันที่สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ. 2541

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล.....สถานภาพในครอบครัว.....

ข้อมูลสมาชิกของครอบครัวตัวอย่างที่มีอายุ 5 ปีขึ้นไป

สถานภาพในครอบครัว	เพศ	อายุ	สมรส	อาชีพ	การศึกษา	การตรวจพบยา			ผลการตรวจพบยา		
						เคย	ไม่เคย	ไม่รู้	พบ	ไม่พบ	ไม่ตรวจ
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											

หมายเหตุ

1. สถานภาพในครอบครัว	1. หัวหน้าครอบครัว	2. คู่สมรส	3. บุตร	4. ผู้อาศัย
2. เพศ	1. ชาย	2. หญิง		
3. สมรส	1. คู่	2. โสด	3. หม้าย/หย่า/แยก	5. อื่น ๆ
4. อาชีพ	1. เกษตรกรรม	2. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3. รับจ้าง	4. ค้าขาย
5. การศึกษา	1. ประถมศึกษา	2. มัธยมศึกษา	3. อาชีวศึกษา	4. ปริญญาตรีและสูงกว่า

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับ

ท่านทราบหรือไม่ว่า อาหารดิบ ต่อไปนี้ เมื่อบริโภคแล้วจะเสี่ยงต่อการเป็นพยาธิใบไม้ตับหรือไม่

ประเภทอาหาร	การติดโรค		ไม่ทราบ
	เสี่ยง	ไม่เสี่ยง	
1. ก้อยปลาทูสด			
2. ส้มปลาทูสด			
3. ลาบปลาทูสด			
4. ก้อยปลาทูนา			
5. ส้มปลาทูนา			
6. ลาบปลาทูนา			
7. ก้อยปลาคะเพียน			
8. ลาบปลาคะเพียน			
9. ส้มปลาคะเพียน			
10. ส้มตำใส่ปลาร้า			
11. ก้อยกุ้ง			
12. ลาบเนื้อหมู			
13. ลาบเนื้อวัว			
14. ปลาช่อนทั้งตัว			
15. ผักที่เจริญในน้ำ			

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ

ท่านเห็นด้วยกับข้อคำถามต่อไปนี้หรือไม่

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
1. อาหารปลาที่ปรุงสุก ๆ ดิบ ๆ อร่อยดี			
2. อาหารปลาที่ปรุงสุก ๆ ดิบ ๆ ไม่มีพิษภัยใด ๆ			
3. โรคพยาธิใบไม้ตับสามารถป้องกันได้			
4. วิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับยุ่งยากเกินไป			
5. การบริโภคปลาดิบในรูปแบบใดก็ได้แต่ถือเป็นศักดิ์ศรีของผู้ชาย			
6. คนที่ร่างกายแข็งแรงจะหลีกเลี่ยงการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับได้			
7. เมื่อมีชาวบ้านบวดยาพยาธิใบไม้ตับแล้ว ไม่จำเป็นต้องป้องกันโรคนี้ก็ได้			
8. ปัจจุบันโรคพยาธิใบไม้ตับได้รับการแก้ไขจนไม่เป็นปัญหาทางสาธารณสุขแล้ว			
9. การที่จะให้ชาวบ้านเลิกบริโภคปลาดิบนั้นเป็นเรื่องยาก			
10. การบริโภคปลาดิบจะทำให้แข็งแรง			

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการบริโภค

4.1 ท่านเคยกินอาหารต่อไปนี้หรือไม่

ชนิด/ลักษณะ ของอาหาร	การบริโภค	
	เคย	ไม่เคย
1. ก้อยปลาดิบ		
2. ส้มปลาดิบ		
3. ลาบปลาดิบ		
4. หม่าปลาดิบ		
5. ส้มปลาน้อยดิบ		
6. ปลาแรดดิบ		
7. ส้มตำใส่ปลาแรดดิบ		
8. แก้วบองปลาแรดดิบ		

4.2 ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้กินอาหารต่อไปนี้หรือไม่

ชนิด/ลักษณะ ของอาหาร	การบริโภค	
	กิน	ไม่ได้กิน
1. ก้อยปลาดิบ		
2. ส้มปลาดิบ		
3. ลาบปลาดิบ		
4. หม่ำปลาดิบ		
5. ส้มปลาน้อยดิบ		
6. ปลาไร่ดิบคิบ		
7. ส้มตำใส่ปลาไร่ดิบ		
8. แก้วบองปลาไร่ดิบ		

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ

ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

1. ท่านได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับหรือไม่

[]1. ได้รับ

[]2. ไม่ได้รับ

2. ท่านเคยได้รับฟังข่าวสารเรื่องพยาธิใบไม้ตับจากหอกระจายข่าวหรือไม่

[]1. เคย

[]2. ไม่เคย

[]3. ไม่มีหอกระจายข่าว

3. ท่านเคยร่วมรณรงค์ในการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับหรือไม่

[]1. เคย

[]2. ไม่เคย

[]3. ไม่มีการรณรงค์

4. คนในครอบครัวของท่านมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการรณรงค์ป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับหรือไม่

[]1. มี

[]2. ไม่มี

[]3. ไม่ทราบ

คู่มือลงรหัสวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1
เรื่องรูปแบบใหม่ในการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ

ชื่อตัวแปร	ตำแหน่ง	ค่าหรือรหัสตัวแปร	ตัวแปร
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป			
NO. 1 หมายเลขครอบครัว	1-3	001-373	
NO. 2 เลขประจำตัวประชากร	4-7	001-1500	
Postion สถานภาพในครอบครัว	8	1 หัวหน้าครอบครัว 2 คู่สมรส 3 บุตร 4 ผู้อาศัย 9 ไม่ตอบ	
Sex เพศ	9	1 ชาย 2 หญิง 9 ไม่ตอบ	
Age อายุ	10-11	5-90 ปี	
Status สถานภาพสมรส	12	1 คู่ 2 โสด 3 หม้าย หย่า แยก 9 ไม่ตอบ	
Occupation อาชีพ	13	1 เกษตรกรรม 2 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3 รับจ้าง 4 ค้าขาย 5 อื่น ๆ 6 ไม่ตอบ	กำลังศึกษา

ชื่อตัวแปร	ตำแหน่ง	ค่าหรือรหัสตัวแปร	ตัวแปร
Education การศึกษา	14	1 ประถมศึกษา 2 มัธยมศึกษา 3 อาชีวศึกษา 4ปริญญาตรีหรือสูงกว่า 5. อื่น ๆ (ต่ำกว่าประถมศึกษา) อนุบาล 1, 2 9 ไม่ตอบ	
OPD ประวัติการตรวจพยาธิ	15	1 เคย 0 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ	
Output ผลการตรวจ	16	1 พบ 0 ไม่พบ 9 ไม่ตอบ	
Group ตำบล	17	1 ตำบล 2 ตำบลควบคุม	

คู่มือลงรหัสวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2
เรื่องรูปแบบใหม่ในการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ

ชื่อตัวแปร	ตำแหน่ง	ค่าหรือรหัสตัวแปร
ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับพยาธิใบไม้ตับทำน ทราบหรือเปล่าว่าอาหารดิบต่อไปนี้ เมื่อบริโภคแล้วจะเสี่ยงต่อการเป็น โรคพยาธิใบไม้ตับ		
V1 ก้อยปลาสูตร	18	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V2 ส้มปลาสูตร	19	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V3 ลายปลาสูตร	20	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V4 ก้อยปลาขาว	21	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V5 ส้มปลาขาวนา	22	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V6 ลายปลาขาวนา	23	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ

ชื่อตัวแปร	ตำแหน่ง	ค่าหรือรหัสตัวแปร
V7 ก้อยปลาคะเพียน	24	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V8 ลาบปลาคะเพียน	25	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V9 ส้มปลาคะเพียน	26	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V10 ส้มตำใส่ปลาร้า	27	1 เสี่ยง 0 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V11 ก้อยกุ้ง	28	0 เสี่ยง 1 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V12 ลาบเนื้อหมู	27	0 เสี่ยง 1 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V13 ลาบเนื้อวัว	30	0 เสี่ยง 1 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V14 ปลาชิวทั้งตัว	31	0 เสี่ยง 1 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ

ชื่อตัวแปร	ตำแหน่ง	ค่าหรือรหัสตัวแปร
V15 ผักที่เจริญในน้ำ	32	0 เสี่ยง 1 ไม่เสี่ยง 9 ไม่ตอบ
V16 อาหารปลาที่ปรุงสุกๆ ดิบๆ อร่อยดี	33	0 เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
ส่วนที่ 3 ทักษะคิดต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับท่านเห็นด้วยกับข้อคำถาม นี้อย่างไร		
V17 อาหารปลาที่ปรุงสุกๆ ดิบๆ ไม่มีพิษภัยใดๆ	34	0 เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
V18 โรคพยาธิใบไม้ตับสามารถป้องกันได้	35	1 เห็นด้วย 0 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
V19 วิธีป้องกัน โรคพยาธิใบไม้ตับยุ่งยากเกินไป	36	0 เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
V20 การบริโภคปลาดิบในรูปแบบใดก็ได้แล้วแต่ถือเป็นศักดิ์ศรีลูกผู้ชาย	37	0 เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
V21 คนที่ร่างกายแข็งแรงจะหลีกเลี่ยงการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับได้	38	0 เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
V22 เมื่อมียาบำบัดพยาธิใบไม้ตับแล้วไม่จำเป็นต้องป้องกันโรคนี้ไป	39	0 เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ

ข้อตัวแปร	ตำแหน่ง	ค่าหรือรหัสตัวแปร
V23 ปัจจุบันโรคพยาธิใบไม้ตับได้รับการ แก้ไขจนไปเป็นปัญหาทางสาธารณสุข แล้ว	40	0 เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
V24 การที่จะไปชาวบ้านเลิกบริโภคปลาดิบ นั้นเป็นเรื่องยาก	41	0 เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
V25 การบริโภคปลาดิบจะทำให้แข็งแรง แต่ถือเป็นศักดิ์ศรีของผู้ชาย	42	0 เห็นด้วย 1 ไม่เห็นด้วย 9 ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการบริโภค		
4.1 ท่านเคยกินอาหารต่อไปนี้หรือไม่		
V26 ก้อยปลาดิบ	43	0 เคย 1 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ
V27 ส้มปลาดิบ	44	0 เคย 1 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ
V28 ลาบปลาดิบ	45	0 เคย 1 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ
V29 หม่ำปลาดิบ	46	0 เคย 1 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ
V30 ส้มปลาน้อยดิบ	47	0 เคย 1 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ

ชื่อตัวแปร	ตำแหน่ง	ค่าหรือรหัสตัวแปร
V31 ปลาไร้คีบๆ	48	0 เคย 1 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ
V32 สัมตำไล่ปลาไร้คีบ	49	0 เคย 1 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ
V33 แฉ่วบองปลาไร้คีบ	50	0 เคย 1 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ
ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการบริโภค		
4.2 ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาท่านได้กินอาหารต่อไปนี้หรือไม่		
V34 ก้อยปลาคิบ	51	0 กิน 1 ไม่กิน 9 ไม่ตอบ
V35 ส้มปลาคิบ	52	0 กิน 1 ไม่กิน 9 ไม่ตอบ
V36 ลาบปลาคิบ	53	0 กิน 1 ไม่กิน 9 ไม่ตอบ
V37 หมี่ปลาคิบ	54	0 กิน 1 ไม่กิน 9 ไม่ตอบ

ชื่อตัวแปร	ตำแหน่ง	ค่าหรือรหัสตัวแปร
V38 สัมปลาน้อยคืบ	55	0 กิน 1 ไม่กิน 9 ไม่ตอบ
V39 ปลาร้าคืบๆ	56	0 กิน 1 ไม่กิน 9 ไม่ตอบ
V40 สัมตำใส่ปลาร้าคืบ	57	0 กิน 1 ไม่กิน 9 ไม่ตอบ
V41 แจ่วบองปลาร้าคืบ	58	0 กิน 1 ไม่กิน 9 ไม่ตอบ
ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการควบคุมโรค พยาธิใบไม้คืบในรอบ 6 เดือน ที่ผ่านมามีท่านได้ปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆ ต่อไปนี้หรือไม่		
V42 ท่านได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกัน โรคพยาธิใบไม้คืบหรือไม่	59	1 ได้รับ 0 ไม่ได้รับ 9 ไม่ตอบ
V43 ท่านเคยได้รับฟังข่าวสารเรื่องพยาธิ ใบไม้คืบจากหอกระจายข่าวหรือไม่	60	1 เคย 0 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ
V44 ท่านเคยร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกัน การควบคุมโรคพยาธิใบไม้คืบหรือไม่	61	1 เคย 0 ไม่เคย 9 ไม่ตอบ

ชื่อตัวแปร	ตำแหน่ง	ค่าหรือรหัสตัวแปร
V45 คนในครอบครัวของท่านมีบทบาท หน้าที่ในการส่งเสริมการรณรงค์ ป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับหรือไม่	62	1 มี 2 ไม่มี 9 ไม่ตอบ